

Examenul național de bacalaureat 2025
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Varianta 2

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

I. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Csokonai Vitéz Mihály: Az álom leírása

*Mindennél jobb hír vagy, óh, te édes estve,
Nyúgodalom képe melybe van lefestve!
Édes szenderedést mert ez mutogatja,
Mély álom szelével a bajt elmúlasztja.
E' pihenteti meg a törődött testet,
Az ember képére új életet festet,
Mert fáradtság miatt bár halálra szálltak,
De álom vitézi azok ellen álltak.
Akik egész napot nyughatatlansággal,
Testeket gyötörök a sok fáradtsággal,
S ha munkájok után testek kezd lankadni,
Oly orvos az álom, mely erőt tud adni.
Akire szunnyasztó mákját bőven ejti,
Fáradtsága terhét az könnyen felejt;
Akiknek szíveket a bú általjárta,
Az öröm reményét már tőle elzárta,
Csupán álom által tér meg minden vére,
Kívánt nyugalom után tér meg erejére
(1785–1787)*

1. Értelmezze a költemény címét!	2 pont
2. Nevezze meg a vers témáját!	2 pont
3. Mutassa be a költemény vershelyzetének és versbeszédének egy-egy jellemzőjét!	4 pont
4. Nevezze meg a leíró költemény egy jellemzőjét a versben!	2 pont
5. Nevezze meg az „ <i>orvos az álom</i> ” költői képet!	2 pont
6. Állapítsa meg a vers rímképletét, majd nevezze is meg!	4 pont
7. Állapítsa meg a költemény hangulatát!	2 pont
8. Írjon ki a műből két ellentétet, egy alliterációt és egy megszemélyesítést!	4 pont
9. Értelmezze a vers első négy sorát!	4 pont
Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás	4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.	

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

A Halley-üstökös az egyetlen olyan rövid keringési idejű kométa, amelyet rendszeres időközönként (75–76 évente) szabad szemmel meg lehetett figyelni a Földről. Az első, Kr. e. 466-os észlelése óta már rengetegszer feltűnt az égbolton, de tragédiát még sosem okozott. Az 1910 május 19-i visszatérése mégis hatalmas félelmet keltett, mert elterjedt, hogy az égitest csóvájában kimutatható mérges gázok halálos fenyegetést jelentenek az emberiségre. Ez volt az első alkalom, hogy a világvége eljövetele nem vallási, hanem tudományos magyarázatokon alapult. Az újságok hiába bizonygatták, mennyire esélytelen a Föld és a Halley-üstökös találkozása, és hogy a légkör megvédi majd az élővilágot a csóvától, a tévhitet az 1910-es év elejétől már lehetetlen volt kiirtani. Az USA déli államaiban a templomok zsúfolásig megteltek, világszerte sokan betapasztották a házukon az ablakukat, hogy a mérges gázokat kizárják. Volt olyan élelmes üzletember, aki üstököstabletták árusításába kezdett, amelyek a gyártó szerint közömbösítik az égi vándor káros hatását. Párizs éttermeiben „üstökös vacsorákat” szolgáltak fel, az utcákon pedig megjelentek a világvégét ábrázoló képeslapok. A Föld másfél milliárd lakója egy emberként könnyebbült meg, amikor az üstökös elvonulásának másnapján épségben kelt ki ágyából.

A következő jóslat Dániel könyvének negyedik fejezetében lévő próféciai alapján 1914-re vonatkozott. Amikor a vég mégsem következett be, módosították a jövendölés jelentését, és azt állították, hogy az időpont Jézus láthatatlan uralmának kezdetét jelöli. A világ pusztulására a következő időpontokat adták meg: 1914, 1915, 1918, 1920, 1925, 1941, 1975 és 1994 – volt tehát miből válogatni.

A legutóbbi „világvégejóslat” szerint immáron tizenkét éve, hogy nem létezik a Föld nevű bolygó. Ezt a próféciát a maják naptárából olvasták ki a „szakértők”. Számítások alapján a régi közép-amerikai kultúrában Kr. e. 3114-re datálták a világ kezdetét, amely aztán 13 baktunon (nagyjából 394 éves perióduson), tehát hozzávetőlegesen 5125 éven keresztül áll fenn, és 2012 december 21-én ér véget. A kutatók azonban leszögezték, hogy a 13. baktun vége egyfajta mérföldkövet, de semmiképp sem a világ végét jelenti. Ezt a tudományos álláspontot egyesek magukévá tették, mások azonban különböző variációkat gyártottak az esemény bekövetkeztének mikéntjére. A világvégét jósló katasztrófaelméletek abban hasonlítanak, hogy mindegyik csapás az űrből jön. Vagy az említett misztikus Nibiru bolygó – amely állandóan a Nap mögött bújál – ütközését várták a Földdel, más esetekben egy hatalmas üstökös vagy irgalmatlan napvihar végzett volna az emberiséggel a naptárt továbbgondolók szerint. Voltak, akik a Föld alá menekültek, Franciaországban viszont a hegyi túrázók száma szokott fel a Pireneusokban, Bugarach falunál. A 179 lelket számláló település már ott tartott, hogy megtiltja a belépést az ufó-hívóknak. Ők ugyanis úgy tartották, hogy a közeli hegy csúcsa a földönkívüliek garázsa, és néhány szerencsés földit megmentenek azzal, hogy magukkal viszik őket a kataklizma előtt. Míg a bolygó számos pontján konzervekért és tartós tejért rohángáltak az emberek, addig Mexikóban, az ősi maja civilizáció földjén nemigen tartottak a világvégétől, sőt: üzleti lehetőséget láttak benne. Több száz eseményt szerveztek, a turistaforgalom pedig megduplázódott. Maguk a maják is határozottan elutasítottak minden végelméletet. „December 21-e a hála és köszönet napja lesz, 22-én pedig egy új hajnalt üdvözölhetünk” – vélték, és így is lett.

(a múlt-kor cikke alapján)

1. Írjon ki a szövegből 2 kulcsszót! 2 pont
2. Társítsa az évszámokat a hozzájuk tartozó eseményekkel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!

Évszámok: Események:

1) i. e. 3114	a. elterjedt a hír, hogy az üstökös mérgező csóvája okozza a világvégét
2) i. e. 466	b. egy bibliai prófécia alapján jövendöltek világvégét
3) 1910	c. először észlelték a Halley-üstökös
4) 1914	d. „szakértők” úgy értelmezték, hogy a maja naptár szerint ekkor lesz a világvége
5) 2012	e. ekkorra tették a maják a világ kezdetét

5 pont

3. **Értelmezze a következő kifejezéseket!**
tudományos magyarázatokon alapult; a tévhitet már lehetetlen volt kiirtani; egy emberként könnyebbült meg; épségben kelt ki ágyából 4 pont
4. **Írjon ki a szövegből 3 olyan érvet, ami alátámasztja a következő kijelentést!**
A Halley-üstökös visszatérése hatalmas félelmet keltett. 3 pont
5. **Értelmezze a következő kijelentést!**
A legutóbbi „világvégejóslat” szerint immáron tizenkét éve, hogy nem létezik a Föld nevű bolygó. Ezt a próféciát a maják naptárából olvasták ki a „szakértők”. 4 pont
6. **Hogyan menekültek meg az amerikaiak a Halley üstökössel való találkozástól? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!**
a. az üstököstabletták közömbösítették a káros hatást
b. a légkör megvédte az élővilágot a csóvától
c. üstökösvacsorákat fogyasztottak
d. betapasztották a házukon az ablakokat 2 pont
7. **Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!**
A fenti szöveg
a. ironikusan beszél a babonás emberek hiszékenységről.
b. tájékoztat a világvége előtti biztonsági intézkedésekről.
c. példákat sorol arra, hányszor maradt el a világvége.
d. leírja, milyen adatok alapján lehet kiszámítani a következő világvégét. 4 pont
8. **Hogyan képzelték el a katasztrófaelméletek a világvégét? Fogalmazza meg válaszát 2 példa alapján!** 2 pont
9. **Hittek-e a maják a 2012-es világvégében? Indokolja válaszát 2 állítással a szöveg alapján!** 2 pont
10. **Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!**
„A világ pusztulására a következő időpontokat adták meg: 1914, 1915, 1918, 1920, 1925, 1941, 1975 és 1994 – volt tehát miből válogatni.”
A fenti mondatban a beszélő
a. sajnálatát fejezi ki, hogy tévedtek a világvége kiszámításában;
b. tényként közli, hányszor volt már világvége;
c. azt az álláspontját fejezi ki, hogy gyakran kellett félnünk a világvégétől;
d. ironikus megjegyzést tesz az áltudományos világvége-jóslatokról. 2 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *Házasságtörténetek az irodalomban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
2. a házastársi viszony jellege (pl. szerető/gondoskodó, hierarchikus, konfliktusos, elhidegült stb.) és annak háttere, a viszony okai (pl. társadalmi, környezeti, személyiségi) 4 pont
3. a feleség és a férj jellemrajza, a hősteremtés eljárásai 4 pont
4. a társadalmi elvárások szerepe a házastársak viszonyában 4 pont
5. a szereplők által közvetített értékrend(ek) 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont